

Wijziging van de Wet basisregistratie personen in verband met het bevorderen van de goede uitvoering van die wet op enkele onderdelen en het herstellen van enige omissies alsmede de Wet basisadministraties persoonsgegevens BES in verband met het opnemen van gegevens over kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie een akte in een openbaar lichaam is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is, dan wel die zijn overleden zonder zelf ingeschrevene te zijn

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om naar aanleiding van een eerste onderzoek naar de toepassing van de Wet basisregistratie personen op enkele onderdelen wetsbepalingen aan te passen waardoor de goede uitvoering van de wet wordt bevorderd en tevens enige omissies te herstellen alsmede de Wet basisadministraties persoonsgegevens BES aan te passen in verband met het opnemen van gegevens over kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie een akte in een openbaar lichaam is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is, dan wel die zijn overleden zonder zelf ingeschrevene te zijn;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De **Wet basisregistratie personen** wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1.1, onder u, komt te luiden:

u. een derde: elke natuurlijke persoon, niet zijnde een overheidsorgaan of de ingeschrevene, en elke rechtspersoon die niet krachtens publiekrecht is ingesteld, noch met enig openbaar gezag is bekleed;

B

Artikel 2.7, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, komt te luiden:

2°. gegevens over kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie een akte in Nederland is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is, dan wel die zijn overleden zonder zelf ingeschrevene te zijn;

C

Artikel 2.11, tweede lid, komt te luiden:

2. Het eerste lid is niet van toepassing op de persoon die een verzoek doet als bedoeld in artikel 2.56a, eerste lid.

D

In de artikelen 2.16, 2.17, 2.29, eerste lid, 2.30 en 2.74 wordt "Onze Minister van Veiligheid en Justitie" telkens vervangen door "Onze Minister van Justitie en Veiligheid".

E

Artikel 2.21, vijfde lid, vervalt.

F

Artikel 2.23 komt te luiden:

Artikel 2.23

1. Indien het woonadres ontbreekt dan wel artikel 2.40 of artikel 2.41 van toepassing is, wordt op aangifte een briefadres opgenomen.
2. Het college van burgemeester en wethouders neemt ambtshalve een briefadres op indien het woonadres ontbreekt en geen aangifte wordt gedaan van een briefadres. Het college neemt ambtshalve geen briefadres op dan met instemming van de briefadresgever.
3. Indien bij toepassing van het tweede lid geen instemming van de briefadresgever wordt verkregen, wordt als briefadres een adres van de gemeente opgenomen.

G

Artikel 2.43 komt te luiden:

Artikel 2.43

1. De ingezetene die naar redelijke verwachting gedurende een jaar ten minste twee derde van de tijd buiten Nederland zal verblijven, doet bij het college van burgemeester en wethouders van de bijhoudingsgemeente voor zijn vertrek uit Nederland schriftelijk aangifte van vertrek. De aangiftetermijn vangt aan op de vijfde dag voor de dag van vertrek.
2. De ingezetene doet in die aangifte mededeling van de gegevens over zijn vertrek en het volgende verblijf buiten Nederland.
3. Ter uitvoering van het eerste lid verschijnt de ingezetene in persoon bij het college, indien:
 - a. niet alle ingezetenen met hetzelfde woonadres die echtgenoot, geregistreeerde partner, levensgezel dan wel bloed- of aanverwanten tot en met de tweede graad zijn van de persoon die aangifte van vertrek doet, de verplichting, bedoeld in het eerste lid, vervullen, of
 - b. niet voor alle ingezetenen met hetzelfde woonadres die echtgenoot, geregistreeerde partner, levensgezel dan wel bloed- of aanverwanten tot en met de tweede graad zijn van de persoon die aangifte van vertrek doet, de verplichting, bedoeld in het eerste lid, wordt vervuld.
4. Een minderjarige verschijnt in persoon, tenzij alle ingezetenen, bedoeld in het derde lid, met hetzelfde woonadres als de minderjarige de verplichting, bedoeld in het eerste lid, vervullen of deze verplichting voor hen wordt vervuld.
5. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld omtrent bijzondere gevallen waarin het eerste of vierde lid is niet van toepassing is.

H

Artikel 2.49, vierde lid, onderdeel b, komt te luiden:

- b. alle andere ingezetenen met hetzelfde woonadres die echtgenoot, geregistreeerde partner, levensgezel dan wel bloed- of aanverwanten tot en met de tweede graad zijn die verplichting vervullen of die verplichting voor hen wordt vervuld.

I

Artikel 2.56a, eerste lid, komt te luiden:

1. Het college van burgemeester en wethouders neemt op schriftelijk verzoek van de ouder binnen vier weken kosteloos op diens persoonslijst de gegevens op over een kind als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, onder a, onderdeel 2°, indien de ouder ten tijde van het verzoek als ingezetene in de basisregistratie is of wordt ingeschreven.

J

Artikel 2.57, vierde lid, komt te luiden:

4. Het college verwijdert op schriftelijk verzoek van de ingeschrevene die de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt, binnen vier weken kosteloos van zijn persoonslijst de algemene gegevens over de naam en het geslacht van een ouder, een echtgenoot of een geregistreerde partner, een eerdere echtgenoot of een eerdere geregistreerde partner of het algemeen gegeven over de naam van het kind van de ingeschrevene, die zijn gewijzigd in verband met een wijziging van de vermelding van het geslacht in de geboorteakte van de ouder, echtgenoot, geregistreerde partner, eerdere echtgenoot, eerdere geregistreerde partner of het kind dan wel die zijn opgenomen voorafgaand aan die wijziging.

K

Artikel 2.67, eerste lid, komt te luiden:

1. Eenieder kan Onze Minister verzoeken om hem in te schrijven in de basisregistratie. Een dergelijk verzoek kan, waar het gaat om de inschrijving van minderjarigen jonger dan 16 jaar, worden gedaan door ouders, voogden of verzorgers.

L

In artikel 2.69, eerste lid, onder a, wordt onder vernummering van de onderdelen 2° tot en met 5° tot 3° tot en met 6° na onderdeel 1°, een onderdeel ingevoegd, luidende:

2°. gegevens over kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie een akte in Nederland is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is, dan wel die zijn overleden zonder zelf ingeschrevene te zijn;

M

In artikel 2.70, derde lid, wordt onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel b door een puntkomma een nieuw onderdeel ingevoegd, luidende:

c. door ontlening aan een mededeling van de ambtenaar van de burgerlijke stand van een gemeente die in het onder hem ressorterende register melding heeft gemaakt van het overlijden van een ingeschrevene.

N

Artikel 2.72 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1" geplaatst.

2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

2. Indien de ingeschrevene verzoekt om de opneming van gegevens als bedoeld in artikel 2.69, eerste lid, onder a, onderdeel 2° worden deze gegevens vastgesteld overeenkomstig artikel 2.8a.

O

Artikel 2.78 wordt gewijzigd als volgt:

1. Onder vernummering van het derde lid tot vierde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
3. De ambtenaar van de burgerlijke stand doet de mededeling, bedoeld in artikel 2.70, derde lid, onder c, terstond aan Onze Minister.
2. Het vierde lid komt te luiden:
4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de uitvoering van het eerste, tweede en derde lid.

P

Artikel 2.81 wordt gewijzigd als volgt:

1. Het derde lid komt te luiden:
3. De artikelen 2.54, tweede en derde lid, 2.55, 2.56a, 2.57, 2.58, 2.58a, 2.60 en 2.61 zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van niet-ingezetenen met dien verstande dat Onze Minister in de plaats treedt van het college van burgemeester en wethouders, dat voor de toepassing van artikel 2.56a voor "artikel 2.7, eerste lid, onder a, onderdeel 2°" onderscheidenlijk "ingezetene" wordt gelezen "artikel 2.69, eerste lid, onder a, onderdeel 2°" onderscheidenlijk "niet-ingezetene" en dat voor de toepassing van artikel 2.60, onderdeel a, voor "aangifte" wordt gelezen "verzoek".
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
5. Op een verzoek als bedoeld in artikel 2.53, derde lid, is artikel 2.79, derde lid, van overeenkomstige toepassing.

Q

Artikel 3.12 komt te luiden:

Artikel 3.12

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan een regeling worden getroffen omtrent de verstrekking van algemene en administratieve gegevens aan een verantwoordelijke voor de verwerking van gegevens in een basisadministratie in Aruba, Curaçao, Sint Maarten of een van de openbare lichamen.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan een regeling worden getroffen omtrent de verstrekking van gegevens uit de basisregistratie aan een daarbij aangewezen autoriteit in een van de openbare lichamen, Aruba, Curaçao of Sint Maarten voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de bij of krachtens een rijkswet aan de desbetreffende autoriteit opgedragen taak.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan een regeling worden getroffen omtrent de verstrekking van gegevens uit de basisregistratie aan autoriteiten in een van de openbare lichamen, Aruba, Curaçao of Sint Maarten voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van bij of krachtens de maatregel aangewezen andere taken dan bedoeld in het eerste en tweede lid waarmee zij op grond van de voor hen geldende wetgeving zijn belast.
4. Bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het tweede of derde lid worden regels gesteld omtrent de vaststelling van de kosten in verband met de verstrekking van de gegevens en de wijze waarop deze kosten dienen te worden vergoed.

5. Indien op grond van het eerste, tweede of derde lid een regeling wordt getroffen omtrent de systematische verstrekking van gegevens is artikel 3.2 van overeenkomstige toepassing.

R

Artikel 4.14 vervalt.

S

In hoofdstuk 4 wordt na afdeling 2 een afdeling ingevoegd, luidende:

Afdeling 2a. Tijdelijke afwijking van de wet bij wege van experiment

Artikel 4.16a

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen bij wege van experiment regels worden gesteld waarmee, met het oog op aanpassing en vernieuwing van de basisregistratie in het kader van het persoonsinformatiebeleid van de overheid en de beleidsdoelstellingen op het terrein van de informatiesamenleving, tijdelijk wordt afgeweken van bepalingen van deze wet met betrekking tot de opnemings-, bijhoudings- en verstrekking van gegevens. Indien daarbij wordt afgeweken van de bij die bepalingen geboden waarborgen, wordt een gelijkwaardig alternatief opgenomen.
2. Bij toepassing van het eerste lid wordt in ieder geval geregeld van welke bepaling of bepalingen, door welke instanties, op welke wijze en gedurende welke periode wordt afgeweken.
3. De voordracht voor een krachtens het eerste lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd.
4. Onze Minister zendt tenminste drie maanden voor het einde van de werkingsduur van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het eerste lid aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van het experiment in de praktijk.
5. Het vierde lid is niet van toepassing, indien voor het einde van de werkingsduur een voordracht plaatsvindt van een voorstel van wet, waarmee in het onderwerp van de maatregel wordt voorzien.

T

In artikel 4.18 wordt de zinsnede "degene die na vertrek uit Nederland" vervangen door "degene die".

ARTIKEL II

De **Wet basisadministraties persoonsgegevens BES** wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1, eerste lid, onder k, komt te luiden:

k. *derde*: elke andere persoon of instelling dan een afnemer, een overheidsorgaan of de ingeschrevene;.

B

In artikel 10, eerste lid, onderdeel a, wordt onder vernummering van de onderdelen 2° tot en met 9° tot 3° tot en met 10° na onderdeel 1° een onderdeel ingevoegd, luidende:

2° gegevens over kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie een akte in een openbaar lichaam is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is, dan wel die zijn overleden zonder zelf ingeschrevene te zijn;

C

Na artikel 17 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 17a

1. Het bestuurscollege neemt op schriftelijk verzoek van de ouder binnen vier weken kosteloos op diens persoonslijst de gegevens op over een kind als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, indien de ouder ten tijde van het verzoek als ingezetene in de basisadministratie is of wordt ingeschreven, dan wel niet langer als ingezetene in de basisadministratie is ingeschreven.
2. Het bestuurscollege doet terstond schriftelijke mededeling aan de verzoeker van de voldoening aan het verzoek.
3. Het bestuurscollege verwijdert op schriftelijk verzoek van de ouder binnen vier weken kosteloos van de persoonslijst van die ouder de gegevens over het kind, bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdeel a, onder 2°.

D

In artikel 19, eerste lid, onderdeel f, wordt "een verzoek als bedoeld in de artikelen 17, 18 en 28, eerste lid" vervangen door "een verzoek als bedoeld in de artikelen 17, 17a, 18 en 28, eerste lid".

E

In artikel 27b, eerste lid wordt "artikel 10, onderdeel a, onder 1 tot en met 4, 6, 7 en 9" vervangen door "artikel 10, eerste lid, onderdeel a, onder 1 tot en met 5, 7, 8 en 10".

ARTIKEL III

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

Concept wetsvoorstel wijziging Wet BRP en Wet basisadministraties persoonsgegevens BES
Versie internetconsultatie

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. Inleiding

Het wetsvoorstel beoogt in de eerste plaats de Wet basisregistratie personen (Wet BRP) te wijzigen om een goede uitvoering daarvan op enkele onderdelen te bevorderen en enige omissies in de wet te herstellen. De inhoudelijke wijzigingen hebben betrekking op het beperken van de persoonlijke verschijningsplicht van ingezetenen die op één adres wonen bij aangifte van vertrek naar het buitenland, het ambtshalve registreren van een persoon op een briefadres, het uitbreiden van de registratie van levenloos geboren kinderen en de registratie van kinderen die voor de inschrijving in de GBA of de BRP zijn overleden, de verstrekking van gegevens aan autoriteiten in het Caribische deel van het Koninkrijk en het in de wet opnemen van een experimenteerartikel. In het algemeen deel van deze memorie van toelichting zal nader op deze wijzigingen worden ingegaan. Daarnaast bevat het wetsvoorstel een aantal wetstechnische verbeteringen die in de praktijk noodzakelijk zijn gebleken. Deze zullen in de artikelsgewijze toelichting aan de orde komen.

Behalve de Wet BRP wordt in dit wetsvoorstel ook de Wet basisadministraties persoonsgegevens BES (WetbpBES) aangepast. De wijziging van die wet vloeit voort uit de motie Özütok/Van der Graaf van 10 oktober 2018 over het opnemen van levenloos geboren kinderen in de basisadministraties van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.¹

2. Wijziging van de Wet basisregistratie personen

2.1. Inleiding

De Wet BRP is op 6 januari 2014 in werking getreden. Afgezien van enkele technische aanpassingen in verband met andere wetgeving hebben sindsdien twee majeure wijzigingen van de wet plaatsgevonden. Dat betreft de wijziging in het kader van de implementatie van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)² en het invoeren van de mogelijkheid om in de basisregistratie gegevens op te nemen over kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie een Nederlandse akte is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is.³ Inmiddels is gebleken dat een nadere wijziging van deze wet op enkele onderdelen noodzakelijk is. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen die aanleiding hebben gegeven tot de voorgestelde aanpassingen en uiteengezet op welke wijze deze in het wetsvoorstel worden vormgegeven.

2.2. Beperken persoonlijke verschijning van ingezetenen bij aangifte vertrek naar het buitenland

In artikel 2.43 van de wet is de verplichting tot het doen van aangifte van vertrek naar het buitenland geregeld. Daarin is een procedure opgenomen inzake de aangifte van vertrek naar het buitenland van personen die op hetzelfde adres wonen. In het wetsvoorstel wordt voorzien in aanpassing van deze procedure. Aanleiding daarvoor is de technische tussenevaluatie van de Wet BRP in 2016, die gericht was op de uitvoering van de wet.⁴ Bij brief van 6 juli 2016 meldde de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de Tweede Kamer dat de resultaten van dat onderzoek reden waren om de wet op dit punt aan te passen.⁵ De huidige regeling in artikel 2.43 is destijds bij amendement⁶ in het wetsvoorstel BRP opgenomen en houdt in dat in het geval de aangifte van vertrek geen betrekking heeft op alle personen die op het betreffende adres

¹ *Kamerstukken II* 2018/19, 35000-IV, nr. 17.

² *Stb.* 2018, 248.

³ *Stb.* 2019, 32.

⁴ *Kamerstukken II* 2015/16, 27859, nr. 93.

⁵ *Kamerstukken II* 2015/16, 27859, nr. 93.

⁶ *Kamerstukken II* 2012/13, 33219, nr. 25.

zijn ingeschreven, degenen namens wie wel aangifte van vertrek wordt gedaan in persoon bij de gemeente dienen te verschijnen. Het doel van dit amendement was te bewerkstelligen dat bij de aangifte ook minderjarige leden van het gezin in persoon aanwezig zijn namens wie aangifte van vertrek is gedaan, waardoor eventueel signalen kunnen worden opgevangen omtrent de vrijwilligheid van hun vertrek. Uitsluitend in het geval dat de aangifte van vertrek betrekking heeft op alle ingezetenen met hetzelfde adres hoeft de minderjarige niet te verschijnen. De achterliggende reden daarvoor is het tegengaan van gedwongen uithuwelijking of achterlating van minderjarigen in hun land van herkomst.

De bepaling, zoals deze nu in de wet is geformuleerd, houdt echter geen rekening met de situatie van aangiften van vertrek waarbij in de basisregistratie personen op hetzelfde adres verschillende personen zijn ingeschreven *die geen familie van elkaar zijn*, zoals arbeidsmigranten of studenten. Deze moeten ook in persoon verschijnen indien zij vertrekken, terwijl zij niet tot het gezin behoren. Dit betekent dat de betrokken persoon niet kan volstaan met een schriftelijke aangifte van vertrek of een aangifte die namens hem wordt gedaan door een gemachtigde. Zowel voor deze ingeschrevenen (niet zijnde gezinsleden) als voor de uitvoerende instanties is deze wettelijke verplichting derhalve een overbodige belasting. Ook wordt in de huidige regeling wat betreft de verplichting voor een minderjarige om in persoon te verschijnen geen uitzondering gemaakt voor zieke of in een instelling verblijvende minderjarigen die in een zodanige staat van (mentale) gezondheid verkeren dat zij niet aan de verschijningsplicht kunnen voldoen, of de instelling niet mogen verlaten.

Deze onbedoelde gevolgen van het amendement worden in dit wetsvoorstel weggenomen door in artikel 2.43 de groep personen voor wie de verschijningsplicht bij de aangifte van vertrek geldt te beperken tot ingezetenen met hetzelfde woonadres die echtgenoot, geregistreerde partner, levensgezel dan wel bloed- of aanverwanten tot en met de tweede graad zijn van de persoon die de aangifte van vertrek doet. Daarnaast wordt in hetzelfde artikel bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld omtrent bijzondere gevallen waarin de verplichting voor de minderjarige om in persoon bij de aangifte te verschijnen niet geldt.

2.3. De wettelijke verplichting tot het ambtshalve registreren van een persoon op een briefadres

Een ander onderdeel van de tussenevaluatie had betrekking op het registreren van personen op een briefadres, waaronder de mogelijkheid om over te gaan tot ambtshalve toekenning van een dergelijk adres aan personen die geen vaste woonplaats hebben en zelf ook geen aangifte doen van briefadres (artikel 2.23). Op het moment van de tussenevaluatie gaven de uitkomsten van het onderzoek op dit punt nog geen reden om tot nadere regelgeving over te gaan. Inmiddels is, onder andere uit het rapport "Een mens leeft, een systeem niet" van de Nationale ombudsman⁷, echter gebleken dat de voor de bijhouding van de BRP verantwoordelijke colleges van burgemeester en wethouders nog te vaak nalaten om ambtshalve briefadressen toe te kennen, ondanks het feit dat in verschillende circulaires is gewezen op de bedoeling van de wet en het belang van inschrijving van deze groep personen, zowel voor de betrokkenen zelf als voor een goede bijhouding van de basisregistratie. De Nationale ombudsman wijst er in zijn rapport op dat het achterwege laten van de inschrijving in de BRP er in de praktijk toe leidt dat met name dak- en thuislozen niet of slechts met veel moeite gebruik kunnen maken van de dienstverlening door de overheid en andere instellingen, terwijl zij daar vanwege hun zwakke maatschappelijke positie juist het meeste behoefte aan hebben. In het naar aanleiding van dit rapport opgestelde voortgangsbericht aan de Nationale ombudsman, dat op 30 april 2018 in afschrift aan de Tweede Kamer is gezonden, wordt op dit punt dan ook een wijziging van de Wet BRP aangekondigd.⁸

⁷ Rapport van de Nationale ombudsman van 1 november 2016 (2016/110). Zie ook *Kamerstukken II* 2016/17, 27859, nr. 98.

⁸ *Kamerstukken II* 2017/18, 27859, nr. 123. Zie met betrekking tot de ambtshalve inschrijving op een briefadres ook het verzoek van het lid Özütok in het ordedebat van 29 januari 2019 (*Handelingen II* 2018/19, nr. 46, item 27) en de schriftelijke vragen die begin 2019 zijn gesteld door de leden Peters, Van der Molen en Jasper van Dijk (*Aanhangsel Handelingen II*, 1909, 1910 en 2393).

De hier voorgestelde wijziging van artikel 2.23 houdt in dat de daarin genoemde bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders om ambtshalve een briefadres op te nemen wordt vervangen door een expliciete wettelijke verplichting. In samenhang daarmee wordt tevens bepaald dat indien het college geen briefadresgever kan vinden die instemming wil verlenen met het houden van een briefadres, als briefadres een adres van de gemeente wordt opgenomen.

Evenals bij de andere in de wet opgenomen bepalingen waarin aan het college van burgemeester en wethouders de verplichting is opgelegd om over te gaan tot ambtshalve opnemings van gegevens, geldt ook voor het ambtshalve opnemen van een briefadres dat die verplichting ingaat op het moment dat het college kennis krijgt van de situatie die tot het ambtshalve handelen noopt. Dit betekent dat zodra het college op de hoogte wordt gesteld van de aanwezigheid van een persoon in de gemeente die niet als ingezetene met een woonadres in de BRP is ingeschreven (maar gezien zijn feitelijk en rechtmatig verblijf wel als ingezetene in de basisregistratie zou moeten worden opgenomen) en zelf niet in staat of bereid is tot aangifte van een briefadres, het college ambtshalve dient over te gaan tot opnemings van een briefadres van deze persoon. De verwachte duur van het verblijf van de betrokken persoon in de gemeente is daarbij per definitie niet relevant.⁹ Het gaat er immers uitsluitend om dat deze als ingezetene (met een briefadres) in de basisregistratie wordt ingeschreven.

Het is overigens aan het college om als briefadresgever eventuele afspraken te maken met de betrokken ingeschrevene over diens bereikbaarheid. Het door betrokkene niet nakomen van deze afspraken kunnen als zodanig echter geen reden zijn om het briefadres te beëindigen en deze persoon als niet-ingezetene in de BRP te registreren. Daartoe kan slechts worden overgegaan indien, na onderzoek, is vastgesteld dat betrokkene niet meer in Nederland verblijft. Het voorgaande sluit niet uit dat het ambtshalve briefadres in voorkomende gevallen kan wijzigen, bijvoorbeeld doordat een nieuwe briefadresgever wordt gevonden die voor betrokkene beter bereikbaar is.

2.4. Registratie levenloos geboren of voor de inschrijving in de GBA of BRP overleden kinderen

2.4.1 Aanleiding

De invoering, op 3 februari 2019, van de mogelijkheid om in de BRP gegevens op te nemen over kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie een Nederlandse akte is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is, voldoet aan een belangrijke behoefte van ouders die de emotionele gevolgen van een dergelijke ingrijpende gebeurtenis moeten verwerken. Naar aanleiding van vragen uit de Tweede Kamer en signalen uit de uitvoeringspraktijk is echter gebleken dat met de in de wet opgenomen regeling niet kan worden voldaan aan verzoeken tot registratie van overleden kinderen in andere situaties die bij nadere beschouwing in meer of mindere mate vergelijkbaar zijn.¹⁰

Zo moeten verzoeken om registratie van een kind dat levenloos is geboren op het moment dat de ouder (nog) niet of niet meer als ingezetene is ingeschreven, worden afgewezen. Een eerste voorbeeld van een situatie die zich kan voordoen is het geval waarin de (aanstaande) echtgenote of geregistreerde partner van een in Nederland wonende man nog in het buitenland verblijft (in afwachting van de verblijfsvergunning) en daar bevalt van een levenloos kind. Dit kind kan onder de huidige regeling wel bij de vader op de persoonslijst worden geregistreerd, maar niet bij de moeder nadat deze in Nederland bij de vader gaat wonen en als ingezetene in de BRP wordt ingeschreven, aangezien ze op het moment van de geboorte van het kind (nog) niet als ingezetene in de BRP was ingeschreven. Een ander voorbeeld betreft de situatie waarin de ouders die net over de grens zijn gaan wonen een levenloos geboren kind hebben gekregen. Dit kind kan bij terugkeer van de ouders in Nederland niet in de BRP worden geregistreerd, zelfs niet als het in Nederland is

⁹ Dit betekent dat bijvoorbeeld een voorwaarde als het hebben van regiobinding met de gemeente, zoals die in de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 wordt gehanteerd, hier niet van toepassing is.

¹⁰ *Aanhangsel Handelingen II 2018/19*, 3439.

geboren, omdat de ouders op het moment van de geboorte niet als ingezetene zijn ingeschreven, terwijl andere in Nederland geboren kinderen die later met de ouders naar Nederland terugkeren wel in de BRP kunnen worden ingeschreven.

Daarnaast is bij verschillende gemeenten door ouders de vraag gesteld waarom het niet mogelijk is om kinderen te registreren die na geboorte weliswaar kortere of langere tijd hebben geleefd, maar zijn overleden vóór de komst van de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA) op 1 oktober 1994 of vóór de eerste inschrijving van de ouder in de GBA of de BRP. Vooral in de situatie van een in Nederland geboren kind dat vrij kort na de geboorteaangifte is overleden en op 1 oktober 1994 niet in de GBA is ingeschreven, valt niet goed uit te leggen dat dit kind niet alsnog kan worden geregistreerd op de persoonslijst van de ouders (hoewel deze op het moment van de geboorte in Nederland woonden), terwijl dat wel mogelijk is bij een kind dat in die periode levenloos ter wereld is gekomen.

De voorbeelden maken duidelijk dat ook in deze gevallen sprake kan zijn van een ingrijpende gebeurtenis voor de betrokken ouder die vergelijkbaar is met de situaties waarin de huidige wet wel voorziet in de mogelijkheid van registratie. Derhalve wordt voorgesteld de mogelijkheden voor registratie van kinderen op de persoonslijst van de ouder zodanig uit te breiden dat ook in deze gevallen gegevens over het kind kunnen worden opgenomen. Daarmee wordt beoogd ook in deze gevallen een bijdrage te leveren aan de emotionele verwerking van het overlijden van het kind door de betrokken ouder.

2.4.2 Inhoud van de wetswijziging

De voorgestelde wetswijziging houdt in dat in de basisregistratie straks gegevens kunnen worden opgenomen op de persoonslijst van een ouder die hetzij als ingezetene, hetzij als niet-ingezetene in de BRP is of wordt ingeschreven betreffende een kind, dat levenloos is geboren of van wie een Nederlandse akte van de burgerlijke stand is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is, dan wel vóór de eerste inschrijving van de ouder in de GBA of de BRP is overleden na de geboorte zonder zelf als ingeschrevene te zijn opgenomen in de basisregistratie personen.

In de eerste plaats betekent dit dat het niet meer relevant is of de ouder ten tijde van de geboorte als ingezetene was ingeschreven in de BRP, de GBA of het persoonsregister als bedoeld in het Besluit bevolkingsboekhouding. Ook als de ouder op het moment van de geboorte van het kind als niet-ingezetene was ingeschreven of in het geheel niet was ingeschreven in de BRP kan deze verzoeken om registratie van het kind op zijn persoonslijst. Daarnaast kan het verzoek straks ook worden gedaan door de ouder die ten tijde van het verzoek als niet-ingezetene in de basisregistratie is of wordt ingeschreven. Daardoor wordt het, in tegenstelling tot de huidige wettelijke regeling mogelijk dat ook een ouder die bij een inschrijffvoorziening van de minister van BZK verzoekt om te worden ingeschreven als niet-ingezetene in de BRP tegelijkertijd kan verzoeken om op zijn persoonslijst gegevens op te nemen betreffende het kind. Het verzoek tot opname van gegevens over het kind kan overigens ook op een later tijdstip worden gedaan. De ouder die door de minister van BZK als niet-ingezetene in de BRP is ingeschreven naar aanleiding van een verzoek daartoe van een op grond van de Wet BRP aangewezen bestuursorgaan kan eveneens vragen om vermelding van gegevens over het kind op zijn persoonslijst. De ouder dient zich met zijn verzoek tot registratie van het kind ook in dit geval te wenden tot een inschrijffvoorziening.

In de tweede plaats kan een ouder straks niet alleen verzoeken om op zijn persoonslijst gegevens op te nemen over een kind dat levenloos is geboren of omtrent wie een Nederlandse akte is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de geboorteaangifte niet meer in leven is, maar ook om registratie van een kind dat na de geboorte kortere of langere tijd heeft geleefd doch is overleden vóór de komst van de GBA (1 oktober 1994) of vóór de eerste inschrijving van de ouder in de GBA of de BRP.

Kinderen die vóór de komst van de GBA waren overleden, kwamen op grond van de regels voor de overgang van het persoonsregister naar de GBA op 1 oktober 1994 niet in aanmerking voor inschrijving als ingezetene met een eigen persoonslijst in de GBA. Met betrekking tot deze kinderen werden wel gegevens opgenomen op de persoonslijst van de ouders, indien het kind was geboren op of na 1 januari 1966. Voor eerder geboren kinderen was het de keuze van de gemeente om gegevens over het kind op de persoonslijst van de ouder op te nemen.

Vanaf 1 oktober 1994 geldt dat met betrekking tot kinderen die geleefd hebben maar zijn overleden vóór de eerste inschrijving van de ouder in de GBA respectievelijk de BRP, geen gegevens worden opgenomen op de persoonslijst van de ouder, tenzij het kind reeds zelf met een eigen persoonslijst is ingeschreven (artikel 38 van de Wet GBA c.q. artikel 2.11 van de Wet BRP). In de memorie van toelichting bij de Wet BRP werd hieromtrent opgemerkt dat het uit een oogpunt van consistentie van de bevolkingsboekhouding in beginsel wenselijk is om de gegevens van het overleden kind op de persoonslijst van de ouders op te nemen, maar dat het voor de ouders pijnlijk kan zijn om bij de aangifte van verblijf en adres allerlei inlichtingen te geven en geschriften over te leggen betreffende het overleden kind.¹¹ De afweging van het belang van het volledig administreren van de gegevens over de kinderen enerzijds en het belang om de betrokken ouder te vrijwaren tegen belastende vragen anderzijds, valt in veel gevallen zo uit dat het opnemen van de gegevens over de kinderen die vóór de inschrijving zijn overleden achterwege blijft. Alleen in het bijzondere geval dat bij een inschrijving het kind reeds bekend is in de basisregistratie valt de belangenafweging zo uit dat de gegevens over het overleden kind wel worden opgenomen. De gegevens kunnen in dat geval worden ontleend aan de persoonslijst van het kind, waardoor van belasting van de ouders veel minder sprake zal zijn.

Er is als zodanig geen aanleiding om dit uitgangspunt, zoals dit nu is verwoord in artikel 2.11, waarbij rekening wordt gehouden met de gevoelens van de ouders, te verlaten. Indien echter, zoals nu blijkt, er ouders zijn die in deze situatie om emotionele redenen juist wel gegevens over hun eerder overleden kind op hun persoonslijst willen laten opnemen, is er geen reden om de betrokken ouders die mogelijkheid te onthouden. Een verzoek als hier bedoeld kan worden gedaan bij de inschrijving van de ouder als ingezetene dan wel als niet-ingezetene in de BRP.

De registratie van het kind op de persoonslijst van de ouder blijft ook in de hiervoor beschreven nieuwe situaties beperkt tot de set gegevens die op grond van de huidige wet is vastgesteld. Deze vorm van registratie is in overeenstemming met het specifieke doel daarvan: het bestaan van het kind in de BRP tot uitdrukking te brengen op verzoek van de ouder die daar om persoonlijke redenen behoefte aan heeft.

Het opnemen van gegevens over kinderen als hier bedoeld valt, evenals de huidige registratie van levenloos geboren kinderen, buiten de reguliere systematiek van gegevensverwerking in de BRP. De registratie vindt uitsluitend plaats op verzoek van de ouder en is als zodanig altijd kenbaar in de BRP, zodat de verstrekking van de opgenomen gegevens kan worden beperkt tot specifieke situaties. De nu voorgestelde uitbreiding van de registratie neemt de in de huidige wet opgenomen beperkingen weg, is overzichtelijk en maakt het voor de burger eenvoudiger om een verzoek te doen. Het wetsvoorstel past daarmee in het beleid om de burger meer regie te geven over de registratie van hem betreffende gegevens, zoals opgenomen in de Agenda Digitale Overheid "NL-Digibeter".¹²

2.5. Uitbreiding gegevensverstrekking aan autoriteiten in het Caribische deel van het Koninkrijk

Op grond van artikel 3.12 van de Wet BRP kan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur een regeling worden getroffen omtrent de verstrekking van algemene en administratieve gegevens aan een verantwoordelijke voor de verwerking van gegevens in een basisadministratie in Aruba, Curaçao, Sint Maarten of een van de openbare lichamen in het Caribische deel van Nederland. Van

¹¹ *Kamerstukken II 2011/12, 33219, nr. 3, blz. 128-129.*

¹² *Kamerstukken II 2017/18, 26643, nrs. 549 en 621.*

deze mogelijkheid is gebruik gemaakt door in artikel 43 van het Besluit basisregistratie personen (Besluit BRP) te regelen in welke gevallen gegevens uit de BRP voor dit doel kunnen worden verstrekt. De reden voor deze verstrekking is, evenals destijds onder de Wet GBA, de noodzaak voor een goede gegevensuitwisseling over de bevolking in de verschillende delen van het Koninkrijk met het doel een goede bijhouding van de verschillende basisregistraties te waarborgen en dubbele registratie van personen als ingezetene binnen het Koninkrijk te voorkomen.¹³

In de praktijk blijkt in een aantal gevallen verstrekking van gegevens uit de BRP aan autoriteiten in de openbare lichamen en de drie Caribische landen echter ook noodzakelijk voor andere doeleinden. Enerzijds gaat het om verstrekking aan autoriteiten die belast zijn met de uitvoering van rijkswetgeving, zoals de Paspoortwet en de Rijkswet op het Nederlanderschap. Daarbij dienen in voorkomende gevallen actuele en historische gegevens in de BRP te worden geraadpleegd betreffende de aanvrager of verzoeker, waaronder ook gegevens over personen die aan de betrokken aanvrager of verzoeker zijn gerelateerd. In dit verband kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het raadplegen van de BRP in het kader van de aanvraag van een Nederlands paspoort om na te gaan of de aanvrager als niet-ingezetene in de BRP is ingeschreven en daardoor beschikt over een burgerservicenummer dat op grond van de Paspoortwet op het te verstrekken document moet worden vermeld. Raadpleging van de BRP is soms ook noodzakelijk in het kader van de goede uitvoering van andere taken waarmee de betrokken autoriteiten op grond van de voor hen geldende wetgeving zijn belast. Dan kan het bijvoorbeeld gaan om het Hof van Justitie, het Openbaar Ministerie of de Voogdijraad, die in Nederland wonende personen moeten oproepen of anderszins moeten benaderen en daarvoor adresgegevens nodig hebben uit de BRP.

Dit wetsvoorstel beoogt in de Wet BRP een wettelijke grondslag op te nemen voor dergelijke verstrekkingen. De mogelijkheid tot verstrekking van gegevens blijft beperkt tot verzoeken van autoriteiten die een publiekrechtelijke taak vervullen in het kader waarvan de verstrekking van de gegevens uit de basisregistratie noodzakelijk is. Verstrekking van gegevens als hier bedoeld zal slechts kunnen plaatsvinden indien daartoe bij of krachtens algemene maatregel van bestuur een regeling is getroffen. In de regeling zal in dat geval worden opgenomen aan welke autoriteiten, voor welke taak en op welke wijze gegevens kunnen worden verstrekt. Indien de verstrekking op systematische wijze dient plaats te vinden, zullen de daarop betrekking hebbende bepalingen in de wet, voor zover die aan de orde zijn, in de regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard. Met uitzondering van de verstrekkingen aan een verantwoordelijke voor de verwerking van gegevens in een basisadministratie in Aruba, Curaçao, Sint Maarten of een van de openbare lichamen, zullen in de regeling tevens regels worden gesteld omtrent de vaststelling van de kosten in verband met de verstrekking van de gegevens en de wijze waarop deze kosten door de desbetreffende autoriteiten dienen te worden vergoed. In het geval er sprake is van systematische verstrekkingen kan artikel 1.14 van de wet betreffende de bijdragen van de ontvangers van de gegevens in de kosten van dergelijke verstrekkingen in de regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard.

2.6. Het in de wet opnemen van een experimenteerartikel

De BRP vervult een cruciale rol in de persoonsinformatievoorziening van de overheid en is onmisbaar voor een betrouwbare dienstverlening aan burgers door instellingen in het publieke en semipublieke domein. Het toenemende belang van de BRP als bron van gegevens over burgers, zowel binnen de overheid als daarbuiten, leidt ertoe dat aan de gegevensverwerking in de basisregistratie steeds meer eisen worden gesteld om in te kunnen spelen op nieuwe maatschappelijke en technische ontwikkelingen. Dat is geen eenvoudige opgave met zoveel verschillende partijen, ieder met hun eigen wensen, die bovendien de uitvoering van hun regelgeving, zowel in juridische, technische als organisatorische zin, in meer of mindere mate hebben gekoppeld aan de BRP. De BRP dient op de nieuwe uitdagingen en eisen te worden

¹³ *Kamerstukken II 2011/12, 33219, nr. 3, blz. 58.*

voorbereid, niet alleen in het kader van de doorontwikkeling van de basisregistratie zelf, maar ook om ontwikkelingen rond de informatiesamenleving in de BRP te kunnen accommoderen.

Voor zover het de doorontwikkeling van de BRP betreft is, na het stopzetten van het programma 'Operatie BRP' in juli 2017, bij brief van 10 juli 2018 aangekondigd dat er een brede heroriëntatie op de BRP zal plaatsvinden.¹⁴ In deze heroriëntatie zal zowel naar de fundamenteën van het BRP-stelsel als naar de rol van de BRP in het identiteitsstelsel gekeken gaan worden. Verder wordt in de brief gemeld dat het kabinet in 2020 met een visie zal komen op de toekomst van de BRP en daarna een ontwikkelprogramma zal opstellen. Wat betreft de betekenis van de ontwikkelingen op het terrein van de informatiesamenleving voor de BRP wordt in de brief gewezen op het feit dat het kabinet in het regeerakkoord een aantal beleidsvoornemens heeft opgenomen die van invloed zijn op de vormgeving van de BRP.¹⁵ Het gaat dan om het beperken van onnodige geslachtsregistratie, de versleutelde opslag van persoonsgegevens in basisadministraties, het registreren van e-mailadressen en het vergroten van de dienstverlening aan de burger door meer regie op eigen persoonsgegevens. Deze beleidsvoornemens worden verder uitgewerkt in de Agenda Digitale Overheid "NL-Digibeter".¹⁶

Bij de verdere ontwikkeling van de BRP zal voorts in procesmatige zin rekening worden gehouden met de lessen die zijn getrokken uit het mislukken van de Operatie BRP (zie het rapport van de Commissie BRP "Niet te stoppen").¹⁷ Een van die lessen is dat er in stappen gewerkt moet worden. Het is van belang dat de doorlooptijd van een technisch realisatieproces zoveel mogelijk beperkt wordt, zodat binnen kaders meebewogen kan worden met veranderende politiek-bestuurlijke wensen en vereisten. Dit betekent onder andere dat er in dat proces ook (meer) ruimte moet worden ingebouwd voor het houden van pilots en experimenten. In de Wet BRP en de daarop gebaseerde regelgeving is echter exact vastgelegd welke gegevens in de basisregistratie geregistreerd kunnen worden en aan wie deze gegevens mogen worden verstrekt. Daardoor zijn pilots met andere gegevens, andere wijzen van verstrekking of verstrekking aan andere partijen en experimenten waarbij gebruik wordt gemaakt van gegevens over bestaande personen op dit moment niet mogelijk. Om op een verantwoorde wijze toch deze pilots en experimenten te kunnen doen, wordt voorgesteld in de Wet BRP een zogenoemd experimenteerartikel op te nemen op grond waarvan tijdelijk kan worden afgeweken van bepalingen van deze wet met betrekking tot de bijhouding en verstrekking van gegevens. Het artikel bevat de nodige waarborgen met betrekking tot het gebruik van deze mogelijkheid.

3. Wijziging van de Wet basisadministraties persoonsgegevens BES

De wijziging van WetbpBES beoogt, afgezien van een wetstechnische aanpassing, uitvoering te geven aan de eerdergenoemde motie Özütok/Van der Graaf van 10 oktober 2018. Die motie vraagt het kabinet om het ook in het Caribische deel van Nederland mogelijk te maken dat in de bevolkingsadministratie op verzoek van ouders gegevens kunnen worden opgenomen over kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie in een openbaar lichaam een akte is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is. Aan die motie wordt met dit wetsvoorstel voldaan. De hiervoor in paragraaf 2.4 voorgestelde uitbreiding van de registratie van overleden kinderen in de Wet BRP zal, op overeenkomstige wijze, in deze aanpassing van de WetbpBES worden meegenomen. Dit is in lijn met het streven naar eenvormigheid van regelgeving in de verschillende onderdelen van het Koninkrijk. Volledigheidshalve wordt in dit verband opgemerkt dat enkele onderdelen van de regeling, die in de Wet BRP op het niveau van de wet worden vastgelegd, niet zullen worden opgenomen in de WetbpBES maar in het daarop gebaseerde Besluit basisadministraties persoonsgegevens BES (BesluitbpBES). Dit is het gevolg van de enigszins afwijkende opzet van de

¹⁴ Kamerstukken II 2017/18, 27859, nr. 127.

¹⁵ Bijlage bij Kamerstukken II 34700, nr. 34, blz. 7-8.

¹⁶ Kamerstukken II 2017/18, 26643, nrs. 549 en 621.

¹⁷ Bijlage bij Kamerstukken II 2017/18, 27859, nr. 124.

WetbpBES, waarbij een aantal onderwerpen niet op wetsniveau maar bij algemene maatregel van bestuur is geregeld.

Het voorgaande houdt in dat in de basisadministraties van de openbare lichamen straks gegevens kunnen worden opgenomen op de persoonslijst van een ouder betreffende een kind, dat levenloos is geboren of van wie een akte van de burgerlijke stand in een openbaar lichaam is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is, dan wel vóór de eerste inschrijving van de ouder in een van de basisadministraties van de openbare lichamen is overleden na de geboorte zonder zelf ingeschreven te zijn in een van de basisadministraties. Het is niet noodzakelijk dat de ouder op het moment van de geboorte van het kind als ingezetene in een van de basisadministraties van de openbare lichamen of het daaraan voorafgaande bevolkingsregister was ingeschreven. Wel geldt de eis dat de ouder ten tijde van het verzoek om opnemning van gegevens over het kind op zijn persoonslijst in een van de basisadministraties als ingezetene is of wordt ingeschreven dan wel als ingezetene ingeschreven is geweest. In het laatste geval gaat het om een ouder die uit een openbaar lichaam is vertrokken en van wie de bijhouding van zijn persoonslijst in de desbetreffende basisadministratie is opgeschort.

4. Privacyaspecten

4.1. Inleiding

Het uitgangspunt van de BRP is het in stand houden van een doelmatige informatievoorziening met gelijktijdige waarborging van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde burger. Dit betekent dat de privacybeginselen een integraal onderdeel vormen van de BRP, waaraan zowel bij het tot stand brengen van regelgeving als in de uitvoering van de wet voortdurend wordt getoetst. Op de privacyaspecten van de gegevensverwerking in de BRP is eerder uitvoerig ingegaan bij de totstandkoming van de wet¹⁸ en de in paragraaf 2.1 genoemde wijzigingen van de wet die nadien hebben plaatsgevonden (implementatie van de AVG en de registratie van levenloos geboren kinderen).

In het onderhavige wetsvoorstel zijn aan twee nieuw te introduceren onderwerpen in de Wet BRP privacyaspecten verbonden waar in dit hoofdstuk nader op wordt ingegaan. Dit betreft de uitbreiding van de gegevensverstrekking uit de BRP aan autoriteiten in het Caribische deel van het Koninkrijk en het in de wet opnemen van een experimenteerartikel op grond waarvan tijdelijk kan worden afgeweken van bepalingen van deze wet met betrekking tot de bijhouding en verstrekking van gegevens. De wetstechnische aanpassingen in dit wetsvoorstel hebben geen gevolgen voor de in de huidige wet geregelde bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de personen die in de BRP zijn ingeschreven. Dit geldt eveneens voor de wijzigingen in verband met het beperken van de persoonlijke verschijning van ingezetenen bij aangifte van vertrek naar het buitenland en het opnemen van een expliciete wettelijke verplichting tot het ambtshalve registreren van een persoon op een briefadres. Ook aan de uitbreiding van de mogelijkheden voor opnemning van gegevens over kinderen die levenloos zijn geboren of vóór de inschrijving van de ouder in de GBA of BRP zijn overleden, zijn geen andere privacyaspecten verbonden dan die in het kader van de recente wetswijziging met betrekking tot de registratie van levenloos geboren of voor de geboorteaangifte overleden kinderen reeds aan de orde zijn gekomen.¹⁹

4.2. Uitbreiding gegevensverstrekking aan autoriteiten in het Caribische deel van het Koninkrijk

In paragraaf 2.5 van deze toelichting is ingegaan op het voorstel om in de wet een grondslag op te nemen voor de verstrekking van gegevens uit de BRP aan autoriteiten in Aruba, Curaçao, Sint Maarten en de openbare lichamen voor zover die gegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de bij of krachtens een rijkswet opgedragen taak of voor de uitvoering van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen andere taken waarmee zij op grond van de voor hen

¹⁸ *Kamerstukken II 2011/12, 33 219, nr. 3, p. 63 e.v.*

¹⁹ *Kamerstukken II 2017/18, 34882, nr. 3.*

geldende wetgeving zijn belast. Daarmee vindt een uitbreiding plaats van de in de huidige wet geregelde gegevensverstrekking aan de autoriteiten in het Caribische deel van het Koninkrijk die verantwoordelijk zijn voor de verwerking van gegevens in een basisadministratie in Aruba, Curaçao, Sint Maarten of een van de openbare lichamen (artikel 3.12). Bij de opneming van die verstrekkingmogelijkheid in de wet is in de memorie van toelichting²⁰ ingegaan op de noodzaak van die verstrekkingen om dubbele inschrijving van personen in de verschillende basisregistraties binnen het Koninkrijk te voorkomen, waarmee deze verstrekkingen in overeenstemming zijn met het primaire doel van de basisregistratie personen.

Ook de nu voorgestelde uitbreiding van de wettelijke grondslagen voor verstrekking van gegevens aan autoriteiten in het Caribische deel van het Koninkrijk valt binnen de doelstelling van de BRP. De gegevensverstrekkingen dienen noodzakelijk te zijn in verband met de uitvoering van rijkswetgeving dan wel voor de uitvoering van taken waarmee de autoriteiten op grond van de voor hen geldende wetgeving zijn belast. Hoewel in het laatste geval als zodanig geen sprake is van een taakuitvoering op grond van rijkswetgeving, kan de verstrekking van gegevens ten behoeve van de goede uitvoering van andere overheidstaken niettemin gerechtvaardigd zijn in het licht van het feit dat deze taken betrekking hebben op onderdanen van het Koninkrijk. Verstrekking van gegevens in die gevallen kan noodzakelijk zijn indien het ontbreken van die gegevens ertoe zou leiden dat ontoelaatbare belemmeringen optreden in de rechtsbedeling of dienstverlening van de overheid waar alle burgers binnen het Koninkrijk recht op hebben. Die noodzaak zal in de regelgeving die op grond van artikel 3.12 tot stand wordt gebracht telkens nader worden onderbouwd.

Aangezien er bij verstrekkingen als hier bedoeld in juridische zin sprake is van doorgifte van gegevens uit de BRP aan een land of gebied buiten de Europese Unie, is het noodzakelijk dat in dat land of gebied een passend niveau van bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken ingeschrevenen is gewaarborgd. Of dit het geval is, dient te worden beoordeeld aan de hand van de bepalingen in hoofdstuk V van de Algemene verordening gegevensbescherming²¹ met betrekking tot doorgiften van persoonsgegevens aan derde landen of internationale organisaties. Dat is in het Caribische deel van het Koninkrijk het geval. In de openbare lichamen van het Caribische deel van Nederland wordt het passend beschermingsniveau gewaarborgd door de Wet bescherming persoonsgegevens BES²² en in de Caribische Landen door de daarop betrekking hebbende Landsverordeningen van Aruba²³, Curaçao²⁴ en Sint Maarten²⁵.

Ten slotte wordt er op gewezen dat, hoewel de verstrekking van gegevens op grond van artikel 3.12 in de systematiek van de Wet BRP gezien moet worden als een verstrekking aan een derde in de zin van deze wet, het voor ingeschrevenen niet mogelijk is om een verstrekking als hier bedoeld tegen te gaan zoals bij verstrekkingen aan derden als bedoeld in de artikelen 3.3, 3.6 en 3.9 van de wet wel het geval is. Gezien het belang van de gegevens, die uitsluitend kunnen worden verstrekt aan Caribische autoriteiten ten behoeve van de uitvoering van de publiekrechtelijke taak waarmee zij zijn belast, is het niet wenselijk dat burgers dergelijke verstrekkingen zouden kunnen verhinderen.

4.3. Het in de wet opnemen van een experimenteerartikel

²⁰ *Kamerstukken II* 2011/12, 33219, nr. 3, p.73-75.

²¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (*PbEU* 2016, L 119).

²² *Stb.* 2010, 349.

²³ Landsverordening van 19 mei 2011 houdende nieuwe regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens (Landsverordening persoonsregistratie), *AB* 2011, 37.

²⁴ Landsverordening van 4 september 2010 houdende regels inzake de bescherming van persoonsgegevens (Landsverordening bescherming persoonsgegevens), *AB* 2010, 84.

²⁵ Landsverordening bescherming persoonsgegevens van 20 december 2012, *AB* 2012, *GT* no. 2.

In dit wetsvoorstel is een experimenteerartikel opgenomen (artikel 4.16a). Dit artikel bevat een wettelijke grondslag voor een algemene maatregel van bestuur, waarin bij wege van experiment regels worden gesteld waarmee tijdelijk wordt afgeweken van bepalingen van deze wet met betrekking tot de opneming, bijhouding en verstrekking van gegevens. De aanleiding en noodzaak voor het opnemen van dit experimenteerartikel is toegelicht in paragraaf 2.6. In de artikelsgewijze toelichting (onderdeel S) wordt nader ingegaan op de inhoud van dit experimenteerartikel. Het spreekt voor zich dat bij afwijking van de wettelijke regels met het oog op het uitvoeren van een experiment de persoonlijke levenssfeer van de in de BRP ingeschreven personen nog steeds wordt beschermd in overeenstemming met de bepalingen die daaromtrent in de Algemene verordening gegevensbescherming en in de Wet BRP zijn opgenomen. Het experimenteerartikel bevat daartoe de nodige waarborgen.

Zo wordt in het experimenteerartikel de reikwijdte van de regeling en daarmee de algemene doelstelling van de gegevensverwerking omschreven waarbinnen experimenten kunnen plaatsvinden. Daarbuiten zijn op grond van dit artikel geen experimenten toegestaan. Voorts zijn in het artikel de voorwaarden opgenomen waaraan een algemene maatregel van bestuur op grond van dit artikel dient te voldoen. Zo moet daarin in ieder geval specifiek worden geregeld voor welk doel de afwijkende gegevensverwerking plaatsvindt en van welke wettelijke bepaling of bepalingen, door welke instanties, op welke wijze en gedurende welke periode wordt afgeweken. Indien daarbij wordt afgeweken van de bij die bepalingen geboden waarborgen, dient de algemene maatregel van bestuur daarvoor een gelijkwaardig alternatief te bevatten. Naast het feit dat de afwijking van de bestaande regels slechts mogelijk is door het treffen van een algemene maatregel van bestuur is ook de in het experimenteerartikel opgenomen procedure waarbij het ontwerp van de maatregel eerst gedurende vier weken moet worden voorgelegd aan de beide kamers van de Staten-Generaal een bijkomende waarborg dat de rechten van de burger in het kader van het experiment op adequate wijze worden beschermd. Tenslotte zal in de desbetreffende algemene maatregel van bestuur uitvoerig worden ingegaan op de privacyaspecten die aan de in die maatregel opgenomen regeling zijn verbonden. Indien in dat kader een privacy impact analyse is vervaardigd, zullen de uitkomsten van die analyse daarbij vanzelfsprekend worden betrokken.

5. Gevolgen van het wetsvoorstel

5.1. Regeldrukgevolgen

De regeldrukgevolgen van de wijziging van de Wet BRP als gevolg van dit wetsvoorstel zijn in het geheel genomen beperkt.

Aan de meeste wijzigingen zijn geen regeldrukgevolgen verbonden, omdat het gaat om louter wetstechnische of redactionele aanpassingen (onderdelen A, D, J, K, P, R en T) dan wel om ambtshalve uitvoering van de wet waaruit geen verplichtingen voor de burger voortvloeien (onderdelen E, F, M en O).

Er is wel enige vermeerdering van de regeldruk als gevolg van de uitbreiding van de wettelijke mogelijkheden om in de BRP gegevens op te nemen over kinderen die levenloos zijn geboren of die na de geboorte hebben geleefd, maar vóór de eerste inschrijving van de ouder in de BRP zijn overleden (onderdelen B, C, I, L en N). Deze uitbreiding zal naar verwachting leiden tot een geringe toename van het aantal verzoeken. Indien wordt aangenomen dat het jaarlijkse aantal verzoeken waarvan is uitgegaan in de memorie van toelichting²⁶ bij het wetsvoorstel tot wijziging van de wet BRP in verband met opnemen van gegevens over levenloos geboren kinderen (553 verzoeken) als gevolg van deze uitbreiding met 5% zal toenemen, leidt dit tot de volgende berekening van de regeldrukgevolgen van deze wetswijziging:

- De stijging van het aantal verzoeken bedraagt 28 (553x5%);

²⁶ Kamerstukken II 2017/18, 34882, nr. 3, p. 10-11.

Concept wetsvoorstel wijziging Wet BRP en Wet basisadministraties persoonsgegevens BES
Versie internetconsultatie

- Aangezien het kind in het buitenland is geboren, zal de ouder al over lokale geschriften beschikken en is het opmaken van een akte van de Nederlandse burgerlijke stand derhalve niet nodig ($P=0$);
- Ervan uitgaande dat in 10% van de gevallen aan de ouder zal worden gevraagd om overlegging van een vertaling van een buitenlands document door een specialist, die hieraan 1 uur besteedt bij een bruto uurloon van € 41 (conform Handboek meting regeldruk), verhoogt dit de regeldruk met $P=28 \times 10\% \times € 41 = € 115$;
- Voor het indienen van het verzoek bij de gemeente is eerder de tijdsbesteding vastgesteld op 30 minuten. Deze tijdsduur kan ook worden aangehouden voor een verzoek van een niet-ingezetene bij een inschrijffvoorziening als bedoeld in artikel 2.64 van de wet. Dit leidt tot een verhoging van de regeldruk met $P=28 \times € 15 \times 30 / 60 = € 210$;
- De totale regeldruk als gevolg van dit voorstel is dan $P = € 115 + € 210 = € 325$.

Een tweetal aanpassingen van de wet kunnen daarentegen leiden tot enige vermindering van regeldruk voor de burger.

De eerste betreft de wijziging in de verplichting om bij een aangifte van vertrek in persoon te verschijnen voor ingeschrevenen die op hetzelfde adres wonen (onderdelen G en H). Personen die op hetzelfde adres woonachtig zijn maar geen onderdeel uitmaken van een gezin, zoals studenten en arbeidsmigranten, hoeven niet langer in persoon te verschijnen bij de gemeente indien niet iedereen op dat adres aangifte van vertrek doet of namens iedereen op dat adres aangifte van vertrek wordt gedaan. Uit de eerdergenoemde tussenevaluatie van de Wet BRP blijkt dat gemeenten in de praktijk hier al van afzien en in deze gevallen volstaan met een schriftelijke aangifte van degene die vertrekt. Dit betekent, aangezien de gemeenten al in lijn handelen met hetgeen nu wordt voorgesteld, dat de regeldrukvermindering als gevolg van deze wetswijziging naar verwachting dan ook zeer gering zal zijn.

Daarnaast kan de mogelijkheid om straks bij of krachtens algemene maatregel van bestuur een regeling te treffen omtrent de verstrekking van gegevens uit de BRP aan autoriteiten in het Caribische deel van het Koninkrijk (onderdeel Q) ook vermindering van regeldruk tot gevolg hebben. Rechtstreekse raadpleging van de BRP door de betrokken autoriteiten kan er bijvoorbeeld toe leiden dat de betrokken ingeschrevene niet langer verplicht is om een uittreksel met zijn gegevens uit de BRP te vragen en dat uittreksel vervolgens aan de desbetreffende autoriteit op te sturen. De omvang van die regeldrukvermindering kan op dit moment niet worden ingeschat. Dit hangt immers af van de gevallen waarin bij of krachtens algemene maatregel van bestuur een regeling wordt getroffen voor verstrekking van gegevens als hier bedoeld. In de desbetreffende regeling zal aan gevolgen voor de regeldruk nader aandacht worden besteed.

Er kunnen ook regeldrukgevolgen verbonden zijn aan een algemene maatregel van bestuur waarin bij wege van experiment regels worden gesteld waarmee tijdelijk wordt afgeweken van bepalingen in deze wet met betrekking tot de opneming, bijhouding en verstrekking van gegevens (onderdeel S). Voor zover zich een dergelijk experiment voordoet, zal op de regeldrukgevolgen daarvan bij de daarop betrekking hebbende maatregel nader worden ingegaan.

De regeldrukgevolgen zijn hierboven uitsluitend in kaart gebracht voor de wijziging van de Wet BRP. Aangezien de aanpassingen van de WetbpBES evenwel geheel in lijn zijn met de daarmee overeenkomende wijzigingen van de Wet BRP zijn de daaraan verbonden regeldrukgevolgen naar verwachting vergelijkbaar.

In verband met de in deze wet opgenomen experimenteerbepaling kan nog gewezen worden op het advies dat het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) heeft uitgebracht over de mate waarin de BRP heeft bijgedragen aan de regeldrukvermindering voor burgers. In dit advies²⁷, dat is uitgebracht in het kader van de beleidsdoorlichting van begrotingsartikel 6.5 (Reisdocumenten en Basisadministratie Personen) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

²⁷ Zie Kamerstukken II 2019/20, PM

(Hoofdstuk VII), doet ATR onder meer suggesties voor maatregelen om regeldruk voor burgers nog verder te reduceren. De experimenteerbepaling in deze wet biedt mogelijkheden om te zijner tijd onderdelen van dit advies te kunnen overnemen. Of en in hoeverre dat het geval zal zijn, zal aan de orde komen in de kabinetsreactie op de beleidsdoorlichting die ook een reactie op het advies van ATR zal bevatten.

5.2. Financiële gevolgen voor de burger

Met uitzondering van het herstellen van de omissie in de Wet BRP, waardoor in het vervolg ook kosten in rekening kunnen worden gebracht voor het verstrekken van afschriften uit de BRP indien deze door een ingezetene worden gevraagd bij een inschrijffoorziening van de minister van BZK (onderdeel P), leidt het wetsvoorstel als zodanig niet tot financiële gevolgen voor de burger in het Europese dan wel Caribische deel van Nederland.

5.3. Uitvoeringslasten en financiële gevolgen voor de overheid

5.3.1. Wet basisregistratie personen

De gevolgen van het wetsvoorstel voor de uitvoeringslasten van de overheid zijn naar verwachting zeer beperkt. Voor de meeste wijzigingen geldt dat zij geen gevolgen hebben dan wel dat de daaraan verbonden werklast zodanig gering is dat zij binnen de reguliere werkzaamheden kunnen worden opgevangen. In die gevallen zijn er ook geen of verwaarloosbare financiële consequenties aan de voorgestelde wetswijzigingen verbonden.

Een mogelijke toename van uitvoeringslasten voor gemeenten kan zich voordoen als gevolg van de in het wetsvoorstel opgenomen regeling omtrent het ambtshalve opnemen van een briefadres in het geval een adres van de gemeente als briefadres moet worden aangewezen. Verwacht wordt echter dat gemeenten in de meeste situaties een briefadresgever zullen weten te vinden. De financiële gevolgen van het optreden als briefadresgever door de gemeente kunnen derhalve als verwaarloosbaar worden beschouwd.

Tenslotte kunnen er uitvoeringslasten en financiële gevolgen voortvloeien uit een algemene maatregel van bestuur waarin bij wege van experiment regels worden gesteld waarmee tijdelijk wordt afgeweken van bepalingen in deze wet. Deze gevolgen zullen in dat geval bij de desbetreffende maatregel in beeld worden gebracht.

5.3.2. Wet basisadministraties persoonsgegevens BES

De invoering in het Caribische deel van Nederland van de registratie van levenloos geboren of vóór de eerste inschrijving van de ouder in een basisadministratie overleden kinderen is nieuw. Op de regeldrukgevolgen en de financiële gevolgen voor de burger in Caribisch Nederland is in de paragrafen 5.1 en 5.2 al ingegaan.

Wat betreft de uitvoeringslasten en financiële gevolgen van deze wetswijziging voor de openbare lichamen en voor de rijksoverheid wordt opgemerkt dat deze in beginsel vergelijkbaar zijn met de gevolgen, zoals die zijn uiteengezet in de memorie van toelichting²⁸ bij het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet BRP op dit punt. Dit betekent dat het aantal verzoeken van ouders om gegevens op te nemen betreffende hun levenloos geboren of vóór de eerste inschrijving in de basisadministratie overleden kinderen naar verwachting uiterst beperkt zal zijn in vergelijking met de andere taken die openbare lichamen in het kader van de bijhouding van de basisadministratie vervullen. De afhandeling van de verzoeken is voorts vergelijkbaar met de handelingen die verricht moeten worden bij het opnemen van gegevens over de burgerlijke staat van een persoon. Daardoor hebben de openbare lichamen wat betreft de uitvoering van de nieuwe wettelijke

²⁸ Kamerstukken II 2017/18, 34882, nr. 3, blz.11.

voorschriften geen bijzondere bijkomende kosten. De ambtenaren burgerzaken zullen tijdig geïnformeerd worden over de nieuwe handelingen en werkwijze.

Om het mogelijk te maken dat de bijzondere status van een kind als hier bedoeld in de basisadministratie kan worden bijgehouden is een aanpassing van de PIVA-systemen nodig. Daartoe zal het Logisch Ontwerp PIVA worden gewijzigd. De openbare lichamen zullen op de gebruikelijke wijze worden gecompenseerd voor de kosten die zij moeten maken om deze LO-wijziging in hun systemen te implementeren.

6. Inwerkingtreding

Artikel III van het wetsvoorstel voorziet in de mogelijkheid dat de artikelen van deze wet of onderdelen daarvan op verschillende tijdstippen in werking treden. Op deze wijze kan rekening worden gehouden met situaties waarin de toepassing van de desbetreffende bepalingen afhankelijk is van de realisatie van technische of organisatorische voorzieningen die van belang zijn voor de bijhouding van gegevens in de BRP of voor het kunnen verstrekken van gegevens uit de BRP aan daartoe geautoriseerde gebruikers.

7. Advies en consultatie

PM

ARTIKELSGEWIJS

Artikel I

Onderdeel A

In artikel 1.1, onder u, van de wet is een definitie opgenomen van wat bij de toepassing van de wet onder "een derde" moet worden verstaan. Deze definitie is van belang bij de toepassing van de wettelijk regeling omtrent de verstrekking van gegevens uit de BRP. Een (deels) met de definitie van "een derde" in de Wet BRP vergelijkbare definitie was ook opgenomen in de Wet GBA, zij het dat in de definitie die is opgenomen in de Wet BRP onbedoeld wordt gesproken over "een ingeschrevene" in plaats van "de ingeschrevene". Daarmee is het in de definitie niet meer helder dat iedere natuurlijke persoon als derde in beginsel gegevens uit de BRP verstrekt kan krijgen, tenzij deze persoon optreedt in zijn hoedanigheid van ingeschrevene van de BRP. In dat geval worden de gegevens immers verstrekt op grond van het inzagerecht dat de betrokken persoon als ingeschrevene heeft (artikel 3.20). De onduidelijkheid over de definitie blijkt in de uitvoeringspraktijk met name te zijn ontstaan waar het gaat om de toepassing van artikel 3.14. Daarin is kortgezegd de verstrekking geregeld van geaggregeerde – dat wil zeggen bewerkte en niet tot personen herleidbare – gegevens door de minister. Bij toepassing van artikel 3.14 leidt de bestaande definitie ertoe dat "de" ingeschrevene door gebruik van de generieke term "een ingeschrevene", niet in aanmerking zou kunnen komen voor de verstrekking van geaggregeerde gegevens als daar bedoeld, terwijl dat wel zou moeten kunnen. Door aanpassing van de definitie wordt deze onduidelijkheid weggenomen.

Onderdelen B, C, I, L en N

Zoals in paragraaf 2.4 van deze toelichting is uiteengezet, bevat dit wetsvoorstel een uitbreiding van de mogelijkheden voor ouders om een verzoek te doen tot het op hun persoonslijst opnemen van gegevens over kinderen die levenloos zijn geboren of die zijn overleden en zelf geen ingeschrevene zijn. In het laatste geval kan het gaan om kinderen die kort na de geboorte zijn overleden, maar bijvoorbeeld ook om kinderen die op meerderjarige leeftijd zijn overleden. Deze uitbreiding leidt tot aanpassing van verschillende bestaande artikelen en het opnemen van enkele nieuwe bepalingen in de wet.

De omschrijving van de categorie kinderen over wie gegevens in de basisregistratie kunnen worden opgenomen in artikel 2.7, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, wordt aangevuld met de categorie kinderen die zijn overleden zonder zelf ingeschrevene te zijn (onderdeel B). Het betreft dan kinderen die vóór de komst van de GBA op 1 oktober 1994 of vóór de eerste inschrijving van de ouder in de GBA of de BRP zijn overleden (na te hebben geleefd) en als gevolg daarvan niet met een eigen persoonslijst in de basisregistratie zijn ingeschreven. De ouder kan, indien dit wetsvoorstel tot wet wordt verheven, straks het verzoek doen dat gegevens over dit kind op zijn persoonslijst worden opgenomen, zoals dat nu al mogelijk is met betrekking tot kinderen die levenloos zijn geboren of omtrent wie een Nederlandse geboorteakte is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is. Voor de duidelijkheid wordt in dit verband nog opgemerkt dat geen gegevens over een kind op grond van artikel 2.7, eerste lid, onderdeel a, onder 2° op de persoonslijst van de ouder worden opgenomen, indien daarop al gegevens over dit kind zijn vermeld op grond van artikel 2.7, eerste lid, onderdeel a, onder 1°, van de Wet BRP of het destijds geldende artikel 34, tweede lid, van de Wet GBA.

In artikel 2.11, eerste lid, is bepaald dat op de persoonslijst van een persoon geen gegevens over zijn kind worden opgenomen indien het kind ten tijde van de inschrijving van de persoon reeds is overleden en het kind zelf geen ingeschrevene is. Het huidige tweede lid van dit artikel regelt dat het eerste lid niet van toepassing is op de persoon die een verzoek doet als bedoeld in artikel 2.56a (opneming van gegevens over een kind dat op het moment van de geboorte niet meer in leven is of omtrent wie een akte in Nederland is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is) en was ingeschreven als ingezetene in het persoonsregister, bedoeld in het Besluit bevolkingsboekhouding, op het moment van de geboorte van zijn kind. Daarmee maakt deze bepaling het mogelijk dat de ouder die vóór de komst van de GBA op 1 oktober 1994 uit Nederland is vertrokken en zich derhalve bij terugkomst als een nieuwe ingezetene moet laten inschrijven in de BRP, toch kan verzoeken om opneming van gegevens over dit kind dat vóór zijn vertrek uit Nederland levenloos ter wereld is gekomen of voor de geboorteaangifte is overleden. Dit wetsvoorstel beoogt het mogelijk te maken dat ouders straks ook kunnen verzoeken om opneming van gegevens over kinderen die zijn overleden in andere situaties dan waar in het huidige artikel 2.11, tweede lid, rekening mee wordt gehouden. De daarin opgenomen beperking dat de ouder die verzoekt om opneming van gegevens over zijn kind, op het moment van de geboorte van het kind als ingezetene in het persoonsregister, bedoeld in het Besluit bevolkingsboekhouding, moest zijn ingeschreven, dient derhalve te vervallen (onderdeel C).

De uitbreiding van de reikwijdte van de categorie kinderen op wie een verzoek tot opneming van gegevens betrekking kan hebben tot overleden kinderen die niet zelf niet met een persoonslijst zijn ingeschreven in de basisregistratie leidt tevens tot wijziging van artikel 2.56a. Het huidige artikel stelt twee voorwaarden aan het verzoek. In de eerste plaats dient de ouder op het moment van de geboorte van het kind als ingezetene in de basisregistratie, de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens dan wel het persoonsregister, bedoeld in het Besluit bevolkingsboekhouding, ingeschreven te zijn geweest. In de tweede plaats kan uitsluitend een ouder die als ingezetene is of was ingeschreven in de GBA of de BRP het verzoek doen. Beide beperkingen komen in het licht van de beoogde uitbreiding te vervallen. De enige voorwaarde is dat de ouder ten tijde van het verzoek in de basisregistratie is of wordt ingeschreven. Aangezien artikel 2.56a onderdeel uitmaakt van de afdeling in de wet die betrekking heeft op de bijhouding van gegevens over ingezetenen, wordt in het artikel gesproken over de ouder die ten tijde van het verzoek als ingezetene is of wordt ingeschreven (onderdeel I).

Het wetsvoorstel maakt voorts registratie van kinderen als hier bedoeld mogelijk op verzoek van een ouder die als niet-ingezetene in de basisregistratie is of wordt ingeschreven. Daartoe wordt in onderdeel L van het wetsvoorstel artikel 2.69, waarin is bepaald welke gegevens over niet-ingezetenen in de basisregistratie worden bijgehouden, uitgebreid. In artikel 2.69, eerste lid, onder a, wordt een nieuw onderdeel toegevoegd, luidende: "gegevens over kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie een akte in Nederland is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is, dan wel die zijn overleden zonder zelf ingeschrevene te zijn". Deze omschrijving stemt overeen met (het in dit wetsvoorstel

Concept wetsvoorstel wijziging Wet BRP en Wet basisadministraties persoonsgegevens BES Versie internetconsultatie

gewijzigde) artikel 2.7, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, waarin de algemene gegevens worden opgesomd die over ingezetenen worden bijgehouden.

Tevens wordt aan artikel 2.72 van de wet een tweede lid toegevoegd (onderdeel N). Hierin wordt bepaald dat indien de ingeschrevene verzoekt om de opneming van gegevens als bedoeld in artikel 2.69, eerste lid, onder a, onderdeel 2° deze gegevens worden vastgesteld overeenkomstig de regeling die in artikel 2.8a is opgenomen voor een verzoek dat wordt gedaan door een ingezetene.

De wettelijke grondslag voor het indienen van een verzoek door een ouder die als niet-ingezetene is of wordt ingeschreven is neergelegd in artikel 2.81, derde lid, waarbij artikel 2.56a van overeenkomstige toepassing wordt verklaard (zie onderdeel P).

Onderdeel D

Deze wijzigingen vloeien voort uit de naamswijziging van het ministerie van Veiligheid en Justitie in ministerie van Justitie en Veiligheid (besluit van 26 oktober 2017; *Stcrt.* 2017, 62719).

Onderdeel E

In artikel 2.21, vijfde lid, van de wet is bepaald dat indien de ingezetene in de aangifte van vertrek meldt te gaan verblijven in Aruba, Curaçao, Sint Maarten of een van de openbare lichamen, het college van burgemeesters en wethouders aan hem kosteloos een verhuisbericht verstrekt. Deze regeling kan vervallen nu ingevolge artikel 3.12 van de wet jo artikel 43 van het Besluit BRP wordt voorzien in een rechtstreekse verstrekking van gegevens door de minister in dergelijke gevallen. Bijlage 9 (model voor het verhuisbericht) bij de Regeling basisregistratie personen zal in verband hiermee ook komen te vervallen. Deze wijziging zal in werking treden op het moment dat in de openbare lichamen, Aruba, Curaçao, Sint Maarten en in het Europese deel van Nederland de technische en organisatorische voorzieningen zijn getroffen om een systematische raadpleging van de BRP voor dit doel mogelijk te maken.

Onderdeel F

In het voorgestelde artikel 2.23, tweede lid, wordt de thans bestaande ambtshalve bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders tot het opnemen van een briefadres ingeval een woonadres ontbreekt en geen aangifte wordt gedaan van een briefadres, omgezet in een wettelijke verplichting daartoe. In het geval dat er echter geen toestemming van de beoogde briefadresgever wordt verkregen (of als er geen briefadresgever kan worden gevonden), zal de gemeente op grond van het voorgestelde derde lid als briefadres een adres van de gemeente op moeten nemen. Dat adres hoeft niet per se het adres van het gemeentehuis te zijn, maar kan ook een ander adres zijn mits het een adres van de gemeente is waar voor de betrokken persoon bestemde geschriften in ontvangst (kunnen) worden genomen. Zoals voor alle briefadressen in de BRP geldt ook in dit geval dat het niet is toegestaan een postbus als briefadres te gebruiken. Geborgd dient te zijn dat voor de betrokken persoon bestemde stukken hem ook (kunnen) bereiken en dat degene die als briefadresgever geldt daarop ook kan worden aangesproken (artikel 2.45, derde en vierde lid, van de wet). Het ambtshalve opnemen van een briefadres door de gemeente is aan te merken als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en zal op grond van artikel 3:41 van de Awb aan de betrokken persoon bekend moeten worden gesteld.

Onderdeel J

In artikel 2.57, vierde lid, van de wet is aan een ingeschrevene die de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt het recht toegekend om op zijn persoonslijst de algemene gegevens over de naam en het geslacht van een ouder, een eerdere echtgenoot of een eerder geregistreerde partner of het algemeen gegeven over de naam van het kind van de ingeschrevene, die zijn gewijzigd in verband met een wijziging van de vermelding van het geslacht in de geboorteakte van de ouder, eerdere echtgenoot, eerdere geregistreerde partner of het kind, te laten verwijderen. Dergelijke wijzigingen in de geboorteakte leiden niet alleen tot aanpassing van de gegevens op de persoonslijst van de

betrokkene zelf, maar werken ook automatisch door op de persoonslijsten van de ouder, eerdere echtgenoot, eerdere geregistreerde partner of het kind van de betrokken persoon. Deze personen kunnen verzoeken dat de automatische wijziging van gegevens op hun persoonslijst weer ongedaan wordt gemaakt. Zij kunnen er echter ook voor kiezen de nieuwe gegevens te laten staan en de gegevens zoals die luiden voorafgaand aan de wijziging (die als historische gegevens nog steeds op hun persoonslijst zijn opgenomen) te laten verwijderen. Die tweede mogelijkheid is in de huidige wetstekst niet als zodanig vermeld. In de voorgestelde wijziging van artikel 2.57, vierde lid, van de wet wordt daarom bepaald dat men ook om de verwijdering van die gegevens kan vragen. Het college van burgemeester en wethouders dient binnen vier weken na het verzoek kosteloos de desbetreffende gegevens te verwijderen.

Onderdeel K

Artikel 2.67, eerste lid, van de wet biedt aan eenieder de mogelijkheid om zich in te laten schrijven in de basisregistratie. Het gaat hier om de inschrijving als niet-ingezetene; indien men voor inschrijving als ingezetene in aanmerking komt, wordt aan een verzoek als hier bedoeld door de minister geen gevolg gegeven (artikel 2.67, vijfde lid). Hoewel artikel 2.67 niet expliciet voorziet in de mogelijkheid tot inschrijving van minderjarige niet-ingezetenen wordt in de praktijk wel van die mogelijkheid uitgegaan en vindt deze ook plaats. Daarbij wordt aangesloten bij de regeling die thans geldt voor verzoeken die worden gedaan ten behoeve van minderjarige ingezetenen (artikel 2.55, tweede lid). Met de voorgestelde aanvulling van artikel 2.67, eerste lid, van de wet, wordt aan deze praktijk een expliciete wettelijke grondslag gegeven, hetgeen de rechtszekerheid ten goede komt.

Onderdelen M en O

In de basisregistratie personen worden gegevens over niet-ingezetenen opgenomen door de minister van BZK die deze gegevens ontleent aan een opgave van een aangewezen bestuursorgaan als bedoeld in artikel 2.65 van de wet (artikel 2.70, derde lid, onder a) of aan een verzoek van de betrokken persoon zelf (artikel 2.70, derde lid, onder b). In de praktijk komt het voor dat een persoon die als niet-ingezetene in de BRP is opgenomen in Nederland komt te overlijden en geen relatie heeft met een aangewezen bestuursorgaan, zodat deze geen opgave kan doen van het feit van het overlijden. Het desbetreffende gegeven kan echter wel van belang zijn voor overheidsorganen en derden die van de basisregistratie gebruikmaken voor de uitvoering van hun wettelijke taken of werkzaamheden. Het overlijden van betrokkene is in dit geval echter wel bekend bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het overlijden heeft plaatsgevonden, die daarvan een akte van overlijden opmaakt. Door de uitbreiding van artikel 2.70, derde lid, met een nieuw onderdeel c wordt een grondslag geboden waarmee, naast een opgave van een aangewezen bestuursorgaan, het overlijden van een niet-ingezetene in de basisregistratie ook kan worden opgenomen door ontlening van dit gegeven aan een mededeling van de ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte van overlijden van de niet-ingezetene heeft opgemaakt (onderdeel M). In verband hiermee wordt in artikel 2.78 voorts bepaald dat de ambtenaar van de burgerlijke stand die een akte van overlijden heeft opgemaakt van een persoon die als niet-ingezetene in de BRP is ingeschreven daarvan terstond een mededeling doet aan de minister van BZK, zodat deze dit gegeven in de basisregistratie kan opnemen (onderdeel O).

Onderdeel P

In artikel 2.81 van de wet worden twee aanpassingen voorgesteld. In het huidige derde lid is artikel 2.56a, vierde lid, van overeenkomstige toepassing verklaard, inhoudende dat op schriftelijk verzoek van de ouder binnen vier weken kosteloos van de persoonslijst van die ouder de gegevens worden verwijderd over het kind, bedoeld in [artikel 2.7, eerste lid, onder a, onderdeel 2°](#). Als gevolg van het feit dat in dit wetsvoorstel aan de ouder die als niet-ingezetene is of wordt ingeschreven in de basisregistratie dezelfde mogelijkheden worden toegekend voor het indienen van een verzoek tot het registreren van overleden kinderen op zijn persoonslijst als een ouder die als ingezetene is of wordt ingeschreven, dient te worden geregeld dat het verzoek van de ouder die

als niet-ingezetene is of wordt ingeschreven betrekking kan hebben op dezelfde categorie kinderen en dat voor deze ouder in verband met de opneming of verwijdering van de gegevens over het kind dezelfde rechten en verplichtingen gelden als voor de ouder die als ingezetene is of wordt ingeschreven. Dat doel wordt bereikt door artikel 2.56a in zijn geheel van overeenkomstige toepassing te verklaren in artikel 2.81, derde lid, waarbij voor "artikel 2.7, eerste lid, onder a, onderdeel 2°" onderscheidenlijk "ingezetene" wordt gelezen "artikel 2.69, eerste lid, onder a, onderdeel 2°" onderscheidenlijk "niet-ingezetene".

De tweede wijziging van artikel 2.81 betreft de toevoeging van een vijfde lid. Op dit moment kunnen door de minister geen kosten in rekening worden gebracht voor door hem verstrekte afschriften naar aanleiding van een inzageverzoek als bedoeld in artikel 2.55 van de wet onder toepassing van artikel 2.53, derde lid, van de wet. Deze omissie wordt hier hersteld door daarop artikel 2.79, derde lid, van de wet van overeenkomstige toepassing te verklaren.

Onderdeel Q

In paragraaf 2.5 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting is inhoudelijk ingegaan op de voorgestelde wijziging van artikel 3.12, waardoor in de wet een grondslag wordt opgenomen om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur een regeling te treffen omtrent de verstrekking van gegevens uit de BRP aan daartoe aangewezen autoriteiten in een van de openbare lichamen, Aruba, Curaçao of Sint Maarten. Artikel 3.12 wordt opnieuw vastgesteld, waarbij de bestaande tekst is opgenomen in het eerste lid. In het nieuwe tweede lid gaat het om de verstrekking van gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de bij of krachtens een rijkswet aan de desbetreffende autoriteit opgedragen taak. Het nieuwe derde lid biedt de mogelijkheid tot verstrekking van gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen andere taken dan bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel waarmee de autoriteiten zijn belast. Tenslotte wordt in het nieuwe vierde lid bepaald dat bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het tweede of derde lid tevens regels worden gesteld omtrent de vaststelling van de kosten in verband met de verstrekking van de gegevens en de wijze waarop deze kosten door de desbetreffende autoriteiten dienen te worden vergoed.

Onderdeel R

In artikel 4.14 van de wet is bepaald dat artikel 2.81, eerste lid, op grond waarvan door de minister aan een ingeschrevene na de inschrijving een volledig overzicht in begrijpelijke vorm van diens persoonslijst ter beschikking wordt gesteld, niet van toepassing is na een inschrijving als bedoeld in artikel 2.66 jo artikel 2.68 van de wet. Het gaat dan om de personen die door de minister op verzoek van een aangewezen bestuursorgaan in de basisregistratie worden ingeschreven voor zover deze op het moment van inwerkingtreding van de wet (6 januari 2014) bij het desbetreffende aangewezen bestuursorgaan bekend zijn. De achtergrond van de huidige bepaling was dat, als gevolg van de massale inschrijving van personen als niet-ingezetene op verzoek van daartoe aangewezen bestuursorganen als de Belastingdienst en de Sociale Verzekeringsbank, artikel 2.81, eerste lid, van de wet moeilijk uitvoerbaar zou zijn. Dergelijke massale inschrijvingen zijn echter niet meer aan de orde. Artikel 4.14 van de wet heeft daarmee zijn functie in het kader van de initiële vulling van de basisregistratie met de gegevens van de hier bedoelde niet-ingezetenen inmiddels vervuld en kan dan ook vervallen. In het vervolg zal na iedere inschrijving van een persoon als niet-ingezetene op verzoek van een aangewezen bestuursorgaan, aan de ingeschrevene een volledig overzicht van diens persoonslijst ter beschikking worden gesteld.

Onderdeel S

In hoofdstuk 4 van de wet wordt een nieuwe afdeling (2a) opgenomen, waarbij in het voorgestelde artikel 4.16a wordt voorzien in de mogelijkheid om in het kader van een experiment bij algemene maatregel van bestuur tijdelijk van de wet af te kunnen wijken (zogenoeten

experimenteerbepaling). Deze afwijkingsmogelijkheid is zowel inhoudelijk als procedureel ingekaderd. Inhoudelijk in die zin, dat de te stellen regels worden gesteld met het oog op aanpassing en vernieuwing van de basisregistratie in het kader van het persoonsinformatiebeleid van de overheid en de beleidsdoelstellingen op het terrein van de informatiesamenleving. In paragraaf 2.6 van het algemeen deel van de toelichting is nader ingegaan op de achtergronden hiervan, zodat korthedshalve daarnaar wordt verwezen. Een nadere wettelijke inperking van de afwijkingsmogelijkheid door het op voorhand benoemen van specifieke bepalingen uit de Wet BRP waarvan kan worden afgeweken is niet mogelijk, gelet op het algemeen geformuleerde doel van de afwijkingsmogelijkheid die verschillende soorten experimenten mogelijk moet maken alsmede vanwege de samenhang van de te onderscheiden onderdelen van het stelsel van de basisregistratie personen zoals deze wettelijk is vormgegeven. Gelet op de reikwijdte van de voorgestelde experimenteerbepaling wordt het wenselijk geacht om te voorzien in parlementaire betrokkenheid bij concreet voorgenomen experimenten. Daartoe is in artikel 4.16a, derde lid, erin voorzien dat een voordracht voor een krachtens 4.16a, eerste lid, vast te stellen algemene maatregel van bestuur waarin het experiment wordt uitgewerkt niet eerder wordt gedaan dan vier weken nadat het ontwerp daarvan aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd. Op deze wijze wordt het parlement in de gelegenheid gesteld zich omtrent het voorgenomen experiment een oordeel te vormen en daarover zo nodig in overleg te treden met de minister.

Met een uit te voeren experiment dient te worden vastgesteld of het vraagstuk waarop het experiment betrekking heeft op een zinvolle wijze via een wijziging van de Wet BRP (en de daarop gebaseerde regelgeving) kan worden geadresseerd en kunnen de voor- en nadelen van de daarbij gekozen oplossing in kaart worden gebracht. Op basis van de aldus verworven kennis kan vervolgens over een eventuele wijziging van de Wet BRP (en de daarop gebaseerde regelgeving) worden besloten. De experimenteerbepaling biedt derhalve geen mogelijkheid om van de Wet BRP af te wijken teneinde uitsluitend ruimte te creëren voor het adresseren van beleidsvraagstukken, indien die niet gericht zijn op een mogelijke aanpassing van de Wet BRP.

Het uitvoeren van een experiment als hier bedoeld dient te voldoen aan enkele waarborgen. De mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur van bepalingen in de Wet BRP af te wijken, zal in die algemene maatregel zo concreet en nauwkeurig mogelijk dienen te worden uitgewerkt. Zo zal in de algemene maatregel het doel van het experiment nauwkeurig dienen te worden geformuleerd en te worden benoemd van welke bepalingen wordt afgeweken, door welke instanties, op welke wijze en gedurende welke periode. Indien daarbij wordt afgeweken van de bij die bepalingen geboden waarborgen, wordt een gelijkwaardig alternatief geboden (artikel 4.16a, eerste en tweede lid).

Gelet op het feit dat de mogelijkheid om bij wege van experiment tijdelijk van het gestelde bij of krachtens de Wet BRP af te wijken een ruime formulering kent, is het van belang om in de algemene maatregel het doel van de afwijking nauwkeurig te formuleren. Dat is ook van belang met het oog op de verplicht voorgeschreven evaluatie van het experiment in de praktijk (artikel 4.16a, vierde lid). In de toelichting op de algemene maatregel zal met het oog op die evaluatie uiteengezet dienen te worden op welke wijze de evaluatie zal plaatsvinden. In dat kader zal in ieder geval ingegaan dienen te worden op de criteria waaraan – in het licht van het geformuleerde doel - getoetst wordt of het experiment al dan niet voldoet. Het verdient aanbeveling de evaluatie van de doeltreffendheid en de effecten van het experiment in de praktijk door een onafhankelijke instantie uit te laten voeren. In artikel 4.16a, vierde lid, is bepaald dat de minister tenminste drie maanden voor het einde van de werkingsduur van een algemene maatregel van bestuur als hier bedoeld aan de Staten-Generaal een verslag van de evaluatie toestuur. Daarvan kan worden afgezien, indien voor het einde van de werkingsduur van de algemene maatregel van bestuur een voordracht plaatsvindt van een wetsvoorstel waarmee in het onderwerp van de maatregel wordt voorzien (artikel 4.16a, vijfde lid).

Onderdeel T

In artikel 12, eerste lid, van de Archiefwet 1995 wordt bepaald dat de archiefbescheiden die niet voor vernietiging in aanmerking komen en ouder zijn dan twintig jaar moeten worden overgebracht naar een archiefbewaarplaats. In artikel 4.18 van de Wet BRP wordt bepaald dat deze overbrengingstermijn aanvangt bij degene die op de dag van zijn overlijden ingezetene is, op die dag, en bij degene die na vertrek uit Nederland op de dag vallende honderd jaar na de geboorte niet ingezetene is, op die dag. Laatstgenoemde categorie betreft personen die – bij vertrek – als niet-ingezetene zijn opgenomen in de BRP. In de BRP zijn echter ook gegevens opgenomen over personen die nimmer ingezetene zijn geweest, maar rechtstreeks als niet-ingezetene zijn ingeschreven. Een vergelijkbare regeling voor de overbrenging van de gegevens naar een archiefbewaarplaats van die personen ontbreekt thans. In de voorgestelde wijziging wordt deze omissie hersteld en geldt voor eenieder die als niet-ingezetene in de BRP is ingeschreven dezelfde regeling.

Artikel II

Onderdeel A

De definitie van “derde” in artikel 1, eerste lid, onder k van de WetbpBES bevat dezelfde onduidelijkheid als de definitie van “een derde” als bedoeld in artikel 1.1, onder u, van de Wet BRP, waardoor misverstand kan ontstaan over het feit dat een ingeschrevene ook een derde kan zijn aan wie gegevens uit de basisadministratie kunnen worden verstrekt (zie de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdeel A). Om die reden wordt voorgesteld om, op dezelfde wijze als in de Wet BRP, ook in de WetbpBES de definitie van derde aan te passen door in plaats van “een ingeschrevene” te spreken over “de ingeschrevene”.

Onderdeel B

In onderdeel A wordt geregeld dat door een aanvulling van artikel 10, eerste lid, onderdeel a, van de wet in een basisadministratie in het vervolg ook gegevens kunnen worden opgenomen betreffende kinderen die op het moment van de geboorte niet meer in leven zijn of omtrent wie een akte is opgemaakt die vermeldt dat het kind op het ogenblik van de aangifte niet in leven is, dan wel die zijn overleden zonder zelf ingeschrevene te zijn.

Een nadere detaillering van de in de basisadministraties op te nemen gegevens geschiedt bij algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 10, tweede lid, van de wet.

Onderdeel C

Het nieuwe artikel 17a regelt dat het bestuurscollege op schriftelijk verzoek van de ouder binnen vier weken kosteloos op diens persoonslijst de gegevens dient op te nemen over een kind als hier bedoeld en nadat aan het verzoek is voldaan daarvan terstond schriftelijke mededeling doet aan de verzoeker. Voorts wordt in dit artikel bepaald, dat het bestuurscollege op schriftelijk verzoek van de ouder binnen vier weken kosteloos van de persoonslijst van die ouder de gegevens over het kind verwijdert.

Onderdeel D

Door de toevoeging van het verzoek als bedoeld in artikel 17a aan de opsomming in artikel 19, eerste lid, onder f, van de wet wordt wettelijk vastgelegd dat het bestuurscollege, indien dit het voornemen heeft om niet te voldoen aan het verzoek van een ouder tot opname van gegevens over een kind als hier bedoeld op zijn persoonslijst daarvan zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen vier weken, schriftelijk mededeling doet aan die ouder onder vermelding van de gronden. Een beslissing van het bestuurscollege om niet te voldoen aan een verzoek kwalificeert als een beschikking in de zin van de Wet administratieve rechtspraak BES waartegen bezwaar en beroep open staat.

Onderdeel E

De toevoeging van de nieuwe categorie gegevens over kinderen die op verzoek van de ouder kunnen worden opgenomen op zijn persoonslijst in artikel 10 heeft geleid tot een vernummering van de verschillende onderdelen binnen dit artikel. Dit leidt ertoe dat artikel 27b, onder b, waarin naar artikel 10 wordt verwezen, dient te worden gewijzigd.

Artikel III

Bij de toepassing van deze bepaling zal rekening worden gehouden met het stelsel van vaste verandermomenten alsmede een minimuminvoeringstermijn.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops